

om dit werk te produceren, dat onmisbaar zal blijken naast het microscoop.

Roy Watling, Edinburgh
Vertaling: Joost Stalpers, Baarn

CORRESPONDENTIE

Fomes fomentarius op eik

Het artikeltje "Paddestoelen in het Mesolithicum" van J. Adema in *Coolia* 45 (1) noopt mij tot een korte reactie wat betreft de ecologie van *Fomes fomentarius* (Echte tonderzwam).

Mijn ervaring hier in Centraal-Europa (Tsjechië) was altijd dat de Echte tonderzwam vrijwel uitsluitend voorkomt op oude beuken. Ik ken hem nauwelijks van berken, maar dat komt waarschijnlijk doordat die hier in de Witte Karpaten met hun kalkhoudende grond weinig voorkomen en al helemaal niet in grote/oude exemplaren.

Totdat.. ik een aantal jaren geleden ook eens mycologisch ging kijken in een paar beschermde ooibossen langs de rivier de Morava. Daar komen oude eiken (*Quercus robur*) voor, in wiens kronen witte ooievaars en blauwe reigers nestkolonies hebben. Op de stammen van (half)dode eiken vond ik grote harde vruchtlichamen die ik eerst luchthartig toeschreef aan *Phellinus ignarius* (Echte vuurzwam), maar die bij nader inzien bleken toe te behoren aan *Fomes fomentarius*. Ook in het kasteelpark van mijn woonplaats aan dezelfde rivier gelegen heb ik de Echte tonderzwam op twee oudere, vergaande eiken aangetroffen. Het biotoop en substraat vond ik echter zo afwijkend van dat van hoger gelegen beukenbossen resp. beuken, dat ik eens ging kijken of er niet een "broertje", *Fomes quercinus* of zo, typisch voor eiken in broekbossen, bekend stond in de literatuur. Maar dat heb ik niet kunnen bevestigen.

Met deze ervaring behoeft het vroegere voorkomen van de echte tonderzwam in het vochtige milieu bij de donk Polderweg in Nederland eigenlijk niet zo vreemd te zijn als het op het eerste gezicht leek.

Overigens heb ik de Echte tonderzwam hier in Tsjechië slechts zelden gevonden op eiken in andere biotopen. Er is hier een groot graslandreservaat in de buurt, waar honderden eeuw-oude eiken voorkomen die op het ogenblik afsterven (o.a. door droogte, een schimmelziekte, en met behulp van de maretak-achtige *Loranthus europaeus*). Het gaat hierbij om een gebied met een warmte- en droogteminnende flora. Daar heb ik de Echte tonderzwam dit jaar in de vorm van enkele kleine, wittige exemplaren ook op twee eiken aangetroffen.

Jan Wim Jongepier
Mucedniku 948
CZ-698 01 Veseli nad Moravou
Tsjechië

DE ZUID-HOLLANDSE ZWAMDAGEN VAN 2001 (17 MAART) EN 2002 (2 MAART)

Wat niet beschreven is, is niet gebeurd. Dit bleef knagen aan mijn gemoedsrust, omdat editie 2001 van de Zuid-Hollandse Zwamdag niet alleen een plezierige contactdag was, maar bovendien het eerste lustrum van dit evenement. Grieta Fransen had zo mogelijk nog meer dan anders haar best gedaan om een goed programma samen te stellen, en daarin was ze ruimschoots geslaagd. Haar rondschrijven werd beloond met een recordaantal van op de kop af 50 belangstellenden. Tien sprekers hielden de aanwezigen geboeid met zeer afwisselende bijdragen. Natuurlijk waren er weer stimulerende presentaties met mooie dia's van alle werkgroepen: Wassenaarse Parken (Lenie Bakker), Zoetermeer (Thea Veelenturf), Noordwijk (Edwin Maassen en Kees Verweij) en Oud-Beijerland (ondergetekende, met aansluitend een overzicht van de voortgang van de kartering in Rijnmond). Een fraaie en instructieve bijdrage kwam van Chiel Noordeloos over zijn bewerking van het geslacht *Hemimycena*, en Marijke Nauta legde ondanks een verkouden hoofd het hoe en waarom van haar nieuwe bewerking van de Champignons (*Agaricus*) uit. Zelfs gewone paddestoelen werden bijzonder in de schitterende dia's van Carel Breukink, en Joke Anema maakte met ons een diawandeling door haar directe en verrassende woonomgeving in Capelle a/d IJssel. Johan Steketee besloot de middag met stereobeelden van NMV-werkweken.

De editie 2002 trok iets minder bezoekers naar het fraaie Natuurcentrum De Boshoeck in Schiedam (32 deelnemers). We hielden het er maar op, dat dat te maken had met het mooie weer en het slot van de voorjaarsvakantie. Lenie Bakker opende het programma met een overzicht van de inventarisatie-inspanningen in de Wassenaarse Parken. Vervolgens vertelde Mels Huisman iets over de 'kleine dingetjes' op stengels en houtjes die vaak moeilijk, maar met enige oefening soms toch ook heel goed op naam te brengen zijn. Edwin Maassen en Kees Verweij (werkgroep Noordwijk) lieten dia's zien van vondsten uit hun omgeving, o.a. uit de Coepelduynen tussen Noordwijk en Katwijk, een duinterrein dat nadere aandacht verdient. In de pauze kon men op deze mooie vroege voorjaarsdag een kijkje nemen in de nieuwe heemtuin van De Boshoeck, maar er was ook zoals gebruikelijk de mogelijkheid om mycologische boeken in te zien, en verder had Anneke van den Berg een doorlopende expositie van tijdens mycologische speurtochten verzamelde niet-mycologische vondsten, waaronder enkele bijzonder zeldzame soorten, zoals bijvoorbeeld de 'Echte tandzwam' (verhemelteplaatje met 4 tanden). Na de pauze gaf Chiel Noordeloos een fraai en helder overzicht van zijn bewerking van het geslacht *Boletus*. Johan Steketee liet een zelfgemaakte video zien van de mycologische avonturen van de Werkgroep Oud-Beijerland op hun 4^e verjaardag, en ondergetekende gaf tot slot een korte presentatie van de nog maar korte, maar boeiende ervaringen van deze werkgroep in Park De Laning met de interessante Lindenlaan, en nog enkele andere zaken in de Hoeksche Waard. Grieta bedankt, we kijken alweer uit naar de 7^e Zwamdag!

Ad van den Berg